

Proactieve zorgplanning

Eerder signaleren, eerder ondersteunen

De meeste mensen zijn thuis in hun laatste levensfase en willen daar graag overlijden, ook als ze onder behandeling zijn van een specialist. De huisarts is dan de aangewezen persoon om de palliatieve zorg die thuis nodig is te coördineren. Echter, huisartsen hebben vaak geen goed overzicht van de palliatieve patiëntenpopulatie in hun praktijk. Proactieve zorgplanning ondersteunt hen daarbij.

Wat is het?

Een palliatieve patiënt komt vaak pas op het netvlies van de huisarts als er zich een crisissituatie voordoet, of als de patiënt terminaal is. Dit is een gemiste kans voor de huisarts om eerder palliatieve zorg te starten op een manier waarbij aandacht is voor de wensen en mogelijkheden van de patiënt, de te verwachten ziekte- en sterfscenari's en iemands sociale context. Dit wordt proactieve zorgplanning genoemd.

Voor wie?

Het werkpakket Proactieve zorgplanning is ontwikkeld voor en door huisartsen, maar kan in principe gebruikt worden door alle zorgverleners die betrokken zijn bij palliatieve zorg bij een cliënt thuis. Het is een goed hulpmiddel en extra ondersteuning voor wijkverpleegkundigen, praktijkondersteuners ouderenzorg, specialisten ouderengeneeskunde en geriaters die palliatieve cliënten willen ondersteunen.

Meerwaarde

Door het voeren van een proactief beleid neemt het psychisch welbevinden van patiënten en hun mantelzorgers naar verwachting toe. Zij voelen zich gehoord en begrepen. Ook huisartsen zelf zijn meer tevreden met de door hun geleverde zorg. Zij weten wat er speelt bij de patiënten in hun praktijk en kunnen snel schakelen als dat nodig is. De waarnemende huisartsen op de huisartsenpost krijgen up-to-date informatie over palliatieve patiënten. Zo kunnen ook zij rekening houden met het door de huisarts opgestelde zorgplan wanneer een patiënt contact opneemt met de huisartsenpost.

Materialen

Voor zorgverleners die met Proactieve zorgplanning aan de slag willen zijn beschikbaar:

- Drie sets van indicatoren (voor kanker, COPD en hartfalen) waarmee de huisarts palliatieve patiënten vroeg kan identificeren.
- Een format voor een overdrachtsformulier en een proactief zorgplan.

Radboudumc

Radboudumc

Het expertisecentrum palliatieve zorg van het Radboudumc houdt zich bezig met onderzoek en onderwijs over palliatieve zorg. Daarnaast behandelen de consultants palliatieve patiënten.

Proactieve zorgplanning in het kort

Bij Proactieve zorgplanning gaan deelnemers eerst werken met de indicatorenkaart met sets van indicatoren. Tot nog toe zijn er indicatoren voor kanker, COPD en hartfalen. Deze staan overzichtelijk op een handzaam geplastificeerd kaartje. De indicatoren zetten huisartsen aan tot het tijdig starten van palliatieve zorg bij een patiënt. Op de indicatorenkaart staat ook duidelijk beschreven welke aspecten meegenomen moeten worden bij de zorg voor een palliatieve patiënt, zoals bijvoorbeeld lichamelijke, sociale, financiële en spirituele aspecten. Dit zijn de zogenaamde probleemkwadranten. Per kwadrant kan de huisarts aangeven welke problemen er zijn en welke problemen worden verwacht.

Op basis van deze informatie kan de huisarts een proactief zorgplan opstellen, en – wanneer nodig – een overdrachtsformulier. In een zorgplan wordt opgenomen wat de relevante lichamelijke, psychosociale en existentiële problemen van een patiënt zijn en hoe hierop geanticipeerd kan worden. Hierbij wordt rekening gehouden met bestaande problemen, maar ook te verwachten scenario's komen aan de orde. Zo kunnen zaken op tijd geregeld worden, kan de draaglast van de mantelzorg bewaakt worden en blijft de huisartsenpost op de hoogte van de actuele situatie. Ook wordt duidelijk opgenomen wanneer bepaalde acties worden geëvalueerd. Op het moment dat een huisarts een concept zorgplan heeft, bespreekt hij dit met een consulent palliatieve zorg.

Ondersteuning

Het Radboudumc kan organisaties die met Proactieve zorgplanning willen werken, tegen een vergoeding ondersteunen met trainingen en projectondersteuning. Deelnemende huisartsen moeten worden getraind om patiënten te identificeren met behulp van de indicatorenkaart en om een proactief zorgplan te ontwikkelen en uit te voeren. Deze training bestaat uit twee dagdelen van circa drie uur en kan door maximaal tien huisartsen tegelijk worden gevolgd. Onderdeel van de training is oefenen met een simulatiepatiënt. Naast de huisarts moet ook de consulent palliatieve zorg een training volgen om hiermee op een goede manier te kunnen werken. Zij moeten leren hoe zij een proactief advies kunnen geven aan de huisarts. Deze training is nog in ontwikkeling.

Begeleid implementatietraject

Na twee trainingen van drie uur kunnen zorgverleners met Proactieve zorgplanning aan de slag. Deze training kan door een onderzoeker en een lid van het consultteam palliatieve zorg van het Radboudumc gegeven worden. De kosten voor deze projectondersteuning kunt u opnemen in uw subsidieaanvraag.

Kosten

Afhankelijk van de omvang van het project kost de invoering van Proactieve zorgplanning circa 2.000 euro. Dit geld is nodig voor het voorbereiden en uitvoeren van trainingen, het briefen van de simulatiepatiënt, reiskosten, diverse materialen en het gebruik van audiovisuele middelen. Deze kosten kunt u opnemen in uw subsidieaanvraag bij ZonMw voor het invoeren van dit goede voorbeeld.

Meer informatie of deelname

Voor ondersteuning kunt u terecht bij Yvonne Engels: y.engels@anes.umcn.nl of telefoon 024 36 55 653 (secretaresse).

U kunt een subsidieaanvraag indienen bij het Verbeterprogramma Palliatieve Zorg van ZonMw. Er is jaarlijks een subsidieronde. Houd de subsidiekalender van ZonMw in de gaten: > www.zonmw.nl/subsidiekalender
Kijk voor de omschrijving van het Goede Voorbeeld op > www.goedevoorbeeldenpalliatievezorg.nl